

Proč vlastně Field-Trial ??

Co vlastně toto slovo znamená. Přeloženo do češtiny je to polní zkouška. Zkouška pro skupinu loveckých psů, které označujeme jako stavěcí a to bez ohledu, zda pocházejí z Anglie nebo ze starého kontinentu - Evropy. Nebudu se zabývat rozdělením zkoušek Field Trial (FT), ale pokusím se čtenáři nabídnout základní filosofickou myšlenku této, pro chov stavěcích psů, nejdůležitější zkoušky.

Máte-li, jako milovník stavěcích psů to štěstí a dostane se Vám do "ruky" jedinec (bez ohledu na plemeno) z chovu, kde se dbá na vrozené vlastnosti stavěcích psů, pak velice rychle pochopíte základní filosofii zkoušky FT. Je to jako kynologická "pohádka", ale opravdu takoví jedinci a to i různých plemen, existují. Psík již od útlého věku prokazuje značnou vitalitu, jeví nezvyklý zájem o pach zvěře a většinou brzy vystavuje. Větření zvěře vyhledává vysokým nosem a dokáže zvěř najít rychle a to i v místech, kde jí naprosto nečekáte. Jedná - li se o dobrého "trailera", jednoznačně preferuje pernatou zvěř a jeví minimální sklony ke štvání. Další důležitou vlastností je schopnost psa mít kontakt s vůdcem - tedy lovit (vyhledávat zvěř) pro svého pána a ne na vlastní pěst pro svoje potěšení. Pes, který má tyto vlastnosti, zvládne polní zkoušku bez větších obtíží a jeho majitel nemusí být nikterak fundovaný drezér.

Když už padlo slovo "drezér", neodpustím si poznámku, že největšími "škůdci" chovu stavěcích psů jsou právě drezéři. Jak tomu rozumět? Pes, který nemá výrazně vyjádřenou vlohu k vystavování a spíše by štvál, se díky práci drezéra kvalifikuje do chovu a pak tuto vlastnost předává na potomstvo. Dostane - li takového psa méně zkušený kynolog, je rozčarování nad psem a většinou i nad plemenem.

A nyní se asi zeptáte, kam se poděli takoví psi hotoví od přírody? Odpověď musíme hledat v nedávné historii. Do 2. světové války byl na chov stavěcích psů kladen jednoznačný požadavek - minimální časové nároky na výcvik, dobrá voditelnost, pevné vystavování, vytrvalost a žádné štvání zvěře. Takto koncipované požadavky odpovídaly tehdejšími potřebám lovu. Byla spousta koroptví, které se lovili jen v několika střelcích a zde byla úloha dobrého stavěcího psa nezastupitelná. Chronický štváč většinou nepřežil loveckou sezónu.

Zde někdo může namítnout "a co všestrannost?" Ano, byl chov stavěcích psů zaměřený na universální použití, ale trochu jinak. Velký důraz se kladl na vlohy k všestranné práci, ale základ stále tvořila polní práce. Spárkaté zvěře nebylo tolik jako dnes a tak stavěcím psům při všestranné práci připadl lov srstnaté v lese a vodní pernaté. Dosled spárkaté zvěře byl většinou ponechán specialistům - barvářům.

Po 2. světové válce, se změnou politické orientace, se mění i filosofie lovu a s ní i kynologie. Lidová myslivost je hodnocena podle vyprodukovaných kilogramů na jeden hektar honitby, jsou pořádané velké společné lovy a stavěcí pes zde přebírá úlohu dohledávače a přinašeče střílené zvěře. Je preferován pes maximálně ovladatelný se spolehlivým přinašením a vlohy jako vystavování, schopnost vyhledat živou zvěř, systematicky prohledávat terén - to vše ustoupilo do pozadí. Prostě "stavěcí pes byl přizpůsobován podmínkám české myslivosti". K všeobecnému úpadku vlastností stavěcích psů při práci " před výstřelem" napomáhá i zkušební řád pro zkoušky z výkonu. Klade poměrně velký důraz na výcvikové disciplíny a vlohy ustupují poněkud do pozadí. K dalšímu vzdálení se od základní myšlenky chovu stavěcích psů dochází při spojení chovnosti a lovecké upotřebitelnosti na podzimních zkouškách. Tyto zkoušky jsou považovány často za základ chovu a je eliminován vliv

zkoušek vloh na chov stavěcích psů. Většina chovatelských klubů obrací tak pozornost směrem ke zkouškám podzimním = lovecká upotřebitelnost. Pokud si pozorně prostudujete zkušební řád pro PZ, není špatný, protože vychází ze zkušebních řádů před 2. světovou válkou. Neštěstím se ale stává jeho praktická aplikace a to zejména v 80. letech, kdy je značný úbytek drobné zvěře. Pod tíhou "lovecké upotřebitelnosti" skládají zkoušky stavěcí psi bez ohledu na to, zda vystavují či nikoliv, jen na základě výcvikových disciplín - přinášení, vlečky, dohledávky, přinášení kachny z hluboké vody. Možná se Vám mé tvrzení zdá přehnané, ale pokud vezmete výsledky z podzimních zkoušek za posledních 10 nebo 15 let, pak zjistíte, že důvodem neobstání na těchto zkouškách je asi 1% nevystavení, možná i méně. Vždy se to nějak udělalo, aby pes obstál, když tak pěkně udělal vlečky a dohledávky. A tady se dostávám opět k otázce - proč vlastně Field Trial ?

Pro nezasvěcené bych jen připomenul, že mezinárodní zkušební řád FCI je platný ve všech členských zemích FCI a podmínkou obstání na této zkoušce je kladný bod na pernaté zvěři na jarním FT. Bod na srstnaté se uznává jen na podzimním FT s přinášením a zde může pes získat maximálně hodnocení velmi dobře. I zde byla naše kynologie osobitá a mezinárodní zkušební řád pro FT byl upraven do našich podmínek. Tato zkouška se od 70 let pořádala a to jako specifická zkouška pro anglické stavěcí psy. Dobře si pamatuji na své kynologické začátky, kdy zkouška FT byla zejména o tom, zda pes přiznává či nepřiznává a bez obtíží obstál pes, a to i jako vítěz, který pouze běhal za svým partnerem a jen mu přiznával. Při pohledu zpět do minulosti, dnes vidím velikou zásluhu, pana MUDr. Ladislava Brunclíka, který za doby železné opony začal pořádat nejprve FT s mezinárodní účastí a později mezinárodní FT. To byla pro nás jediná šance přijít do kontaktu s opravdovými trailery. Práce těchto psů byla tehdy obecnou kynologickou veřejností hodnocena jako zcela nepřijatelná, protože by se nedali použít ke společnému lovu. Měl jsem to životní štěstí, že jsem se sblížil s panem Karl Wolfem, který mě přiblížil filosofii trailu a hlavně jsem jeho prostřednictvím získal plemenný materiál vynikajících kvalit a na vlastní "kůži" jsem se přesvědčil, co je to "hotový pes od přírody".

V čem se tedy liší mezinárodní řády FCI pro FT a řády ČMMJ pro pořádání zkoušek loveckých - stavěcích psů?

Řády FCI pro FT jednoznačně staví do popředí typickou vlastnost stavěcích psů a tou je vystavení zvěře. Nepřipouští možnost obstát psu, který tuto vlohu neprokáže. Je tedy nad míru jasná důležitost této zkoušky pro chov stavěcích psů a to i proto, že nejen vystavení, ale i vytrvalost, schopnost prohledat terén, náruživost s jakou pes zvěř vyhledá a v neposlední řadě i styl rasy, jsou důležitou podmínkou úspěchu zvládnout úskalí FT. Pokud by stavěcí psi na zkouškách podle řádů ČMMJ byli posuzováni podle stejných měřítek, a to tyto řády také připouštějí, byla by situace v chovu stavěcích psů příznivější. Zde ale bohužel příliš silně do popředí vystupuje požadavek složení této zkoušky za účelem lovecké upotřebitelnosti a vyřazení psa pro nevystavení zvěře se prostě "nenosí".

Z celého textu by mělo jednoznačně vyplynout, že FT je nezastupitelná zkouška pro chov stavěcích psů a to bez ohledu na plemeno. FT není, jak se někteří domnívají, "lítání" v poli, ale schopnost psa terén systematicky prohledat v typickém stylu pro to či ono plemeno, najít a vystavit zvěř. Dále prokázat patřičnou loveckou náruživost, chytrost, vytrvalost, ovladatelnost a schopnost psa pracovat pro svého pána. Máme - li před sebou stavěcího psa výše popsanych kvalit, není pochyb, že FT (jarní i podzimní) je ta nejvyšší kvalifikace pro stavěcího psa.